

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นมืออาชีพของนักบัญชีกับคุณภาพรายงานการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในอำเภอเมืองเชียงราย ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎี

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมืออาชีพของนักบัญชี

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพรายงานการเงิน

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎี

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมืออาชีพของนักบัญชี (สภาวิชาชีพบัญชี, 2548 : 1 - 6)

มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศฉบับที่ 3 (International Education Standards: IES 3) ได้กล่าวว่า ความเป็นมืออาชีพของนักบัญชี (Accountant Professionalism) นั้นประกอบด้วย ทักษะ 5 ด้าน ดังนี้

1. ทักษะทางปัญญา (Intellectual Skills) ทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพสามารถแก้ไขปัญหา

ตัดสินใจ และใช้ดุลยพินิจที่ดีแก้ไขสถานการณ์ที่ซับซ้อนขององค์กรได้ดี ทักษะเหล่านี้มักได้มาจากการศึกษาทั่วไปในภาพกว้าง ทักษะทางปัญญาที่จำเป็นต้องประกอบด้วยทุกเรื่อง ดังนี้

(ก) ความสามารถที่จะกำหนด ได้มา จัด และเข้าใจ สารสนเทศจากคน สิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

(ข) ความสามารถที่จะสอบถาม วิจัย คิดเชิงเหตุผลและวิเคราะห์ และ

(ค) ความสามารถที่จะระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยเจอมาก่อน

2. ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน (Technical and Functional Skills) ประกอบด้วย ทักษะทั่วไปและทักษะเฉพาะเจาะจงสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งรวมถึง

(ก) ความชำนาญทางตัวเลข (การใช้คณิตศาสตร์และสถิติ) และความชำนาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

(ข) การวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง

(ค) การวัด

(ง) การรายงาน และ

(จ) ความรู้ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ

3. ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล (Personal skills) คือ ทักษะคิดและพฤติกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีการพัฒนาทักษะเหล่านี้จะช่วยการเรียนรู้และการปรับคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ซึ่งรวมถึง

(ก) การจัดการตนเอง

(ข) ความคิดริเริ่ม อีทธิพล และการเรียนรู้ด้วยตนเอง

(ค) ความสามารถที่จะเลือกและเรียงลำดับทรัพยากรที่มีจำกัด และจัดแจงงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา

(ง) ความสามารถที่จะเข้าร่วมและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง

(จ) การปรับใช้ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ ให้เข้ากับการตัดสินใจ

(ฉ) ความระมัดระวังและความสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

4. ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร (Interpersonal and communication skills) จะช่วยให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทำงานร่วมกับคนอื่นในองค์กรได้ดีรับและส่งผ่านสารสนเทศได้ การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพ ส่วนประกอบของทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารประกอบด้วย

(ก) การทำงานร่วมกับผู้อื่นในกระบวนการปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้ง

(ข) การทำงานเป็นทีม

(ค) การปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่วัฒนธรรมหรือความคิดเห็นต่างกัน

(ง) การเจรจาเพื่อได้ข้อสรุปหรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ในสถานการณ์ทางวิชาชีพ

(จ) การทำงานในวัฒนธรรมที่ต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(ฉ) การนำเสนอ การพูดคุย การรายงาน และการปกป้องมุมมองของตนอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการเขียนและพูดทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

(ช) ความสามารถฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่าง

5. ทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ (Organizational and business management skills) มีความสำคัญเพิ่มขึ้นต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ซึ่งจะมีการเรียกร้องให้แสดงบทบาทเชิงรุกในการจัดการองค์กรในแต่ละวัน ในขณะที่ก่อนหน้านี้ บทบาทของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอาจถูกจำกัดอยู่เพียงแค่การเก็บและรวบรวมข้อมูลเพื่อให้หน่วยงานอื่นนำไปใช้ แต่ในปัจจุบันที่ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีได้เข้าไปมีบทบาทกับหลายทีมงานมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีซึ่งต้องเข้าไปในทุกองค์ประกอบขององค์กรจะต้องมีความรู้ด้านธุรกิจมากขึ้น และตระหนักในเรื่องการเมืองและมีมุมมองแบบรอบโลก ทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจประกอบด้วย

(ก) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดการโครงการ การจัดการบุคลากรและทรัพยากร และการตัดสินใจ

(ข) ความสามารถที่จะจัดและแบ่งหน้าที่งาน ที่จะจูงใจและพัฒนาบุคลากร

(ค) การมีภาวะผู้นำ

(ง) การพิจารณาและตัดสินใจได้อย่างผู้มีวิชาชีพ

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพรายงานการเงิน (สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับ

อนุญาตแห่งประเทศไทย, 2546)

สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ได้กล่าวถึงลักษณะเชิงคุณภาพของรายงานการเงินไว้ในแม่บทการบัญชี ซึ่งประกอบด้วยลักษณะเชิงคุณภาพ 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านความเข้าใจได้ (Understandability) หมายถึง ข้อมูลในงบการเงินที่มีคุณสมบัติของความเข้าใจได้เมื่อผู้ใช้งบการเงินที่มีความรู้ตามควรเกี่ยวกับธุรกิจกิจกรรมเชิงเศรษฐกิจและการบัญชีรวมทั้งมีความตั้งใจตามควรที่จะศึกษาข้อมูลดังกล่าวสามารถเข้าใจได้

ข้อมูลในงบการเงินต้องสามารถเข้าใจได้ในทันทีที่ผู้ใช้งบการเงินใช้ข้อมูลดังกล่าว ดังนั้นจึงต้องมีข้อสมมติว่าผู้ใช้งบการเงินมีความรู้ตามควรเกี่ยวกับธุรกิจ กิจกรรมเชิงเศรษฐกิจและการบัญชี รวมทั้งมีความตั้งใจตามควรที่จะศึกษาข้อมูลดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ข้อมูลแม้ว่าจะมีความซับซ้อนแต่ถ้าเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจต้องไม่ละเว้นที่จะแสดงในงบการเงินเพียงเหตุผลที่ว่าข้อมูลดังกล่าวยากเกินกว่าที่ผู้ใช้งบการเงินบางคนจะเข้าใจได้

2) ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) หมายถึง ข้อมูลที่มีประโยชน์ต้องเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน ข้อมูลจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้ก็ต่อเมื่อข้อมูลนั้นช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต รวมทั้งช่วยยืนยันหรือชี้ข้อผิดพลาดของผลการประเมินที่ผ่านมาของผู้ใช้งบการเงินได้

บทบาทของข้อมูลที่ช่วยในการคาดคะเนและยืนยันความถูกต้องของการคาดคะเนที่ผ่านมา มีความสัมพันธ์กัน ตัวอย่างเช่น ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณและโครงสร้างของสินทรัพย์ที่กิจการมีอยู่ในปัจจุบัน มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน เพราะจะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถคาดคะเนถึงความสามารถของกิจการในการได้รับประโยชน์จากโอกาสใหม่ ๆ และในการแก้ไขสถานการณ์ ข้อมูลเดียวกันนี้มีบทบาทในการยืนยันความถูกต้องของการคาดคะเนในอดีตที่เกี่ยวกับโครงสร้างของกิจการและผลการดำเนินงานตามที่วางแผนไว้

ข้อมูลฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในอดีตของกิจการมักถือเป็นเกณฑ์ในการคาดคะเนฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในอนาคต รวมทั้งเรื่องอื่น ๆ ที่ผู้ใช้งบการเงินสนใจ เช่น การจ่ายเงินปันผล การจ่ายค่าจ้าง การเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์ และความสามารถของกิจการในการชำระภาระผูกพันเมื่อครบกำหนด อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจะมีประโยชน์ต่อการคาดคะเนได้โดยไม่จำเป็นต้องจัดทำในรูปของประมาณการ ความสามารถในการคาดคะเนจะเพิ่มขึ้นตามลักษณะการแสดงผลข้อมูลในงบการเงินของรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีที่เกิดขึ้นในอดีต ตัวอย่างเช่น งบกำไรขาดทุนจะมีประโยชน์ในการคาดคะเนเพิ่มขึ้นหากรายการเกี่ยวกับการดำเนินงานที่มีลักษณะไม่เป็นปกติ รายการผิดปกติ และรายการที่ไม่เกิดขึ้นบ่อยของรายได้และค่าใช้จ่ายได้แสดงแยกต่างหากจากกัน

3) ด้านความเชื่อถือได้ (Reliability) หมายถึง ข้อมูลที่มีคุณสมบัติที่มีความเชื่อถือได้ หากปราศจากความผิดพลาดที่มีนัยสำคัญและความลำเอียงซึ่งทำให้ผู้ใช้ข้อมูลสามารถเชื่อถือได้ว่าข้อมูลนั้นเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของข้อมูลที่ต้องการให้แสดงหรือควรแสดง

ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต้องเชื่อถือได้ ข้อมูลจะมีคุณสมบัติของความเชื่อถือได้หากปราศจากความผิดพลาดที่มีสาระสำคัญและความลำเอียง ซึ่งทำให้ผู้ใช้ข้อมูลสามารถเชื่อถือได้ว่าข้อมูลนั้นเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของข้อมูลที่ต้องการให้แสดงหรือต้องแสดง

ข้อมูลอาจมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจแต่การรับรู้ข้อมูลดังกล่าวอาจทำให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจผิด เนื่องจากข้อมูลขาดความน่าเชื่อถือ ตัวอย่างเช่น ประมาณการค่าเสียหายจากการถูกฟ้องร้องที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคดีอาจขาดความน่าเชื่อถือเนื่องจากจำนวนค่าเสียหาย และผลการพิจารณาคดียังไม่เป็นที่แน่นอน ดังนั้น อาจเป็นการไม่เหมาะสมที่กิจการจะรับรู้ค่าเสียหายดังกล่าวในงบการเงิน แต่กิจการต้องเปิดเผยจำนวนค่าเสียหายที่มีการเรียกร้องและเหตุการณ์เกี่ยวกับการฟ้องร้องดังกล่าว

4) ด้านการเปรียบเทียบกันได้ (Comparability) หมายถึง งบการเงินที่สามารถเปรียบเทียบงบการเงินระหว่างกิจการเพื่อประเมินฐานะทางการเงินหรือการวัดมูลค่าการแสดงผลกระทบทางการเงินของรายการเหตุการณ์ทางบัญชีที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน

ผู้ใช้งบการเงินต้องสามารถเปรียบเทียบงบการเงินของกิจการในรอบระยะเวลาต่างกันเพื่อคาดคะเนถึงแนวโน้มของฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการนั้น นอกจากนี้ ผู้ใช้งบการเงินยังต้องสามารถเปรียบเทียบงบการเงินระหว่างกิจการเพื่อประเมินฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน ดังนั้น การวัดมูลค่าและการแสดงผลกระทบทางการเงินของรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันจึงจำเป็นต้องปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติภายในกิจการเดียวกันแต่ต่างรอบระยะเวลา หรือเป็นการปฏิบัติของกิจการแต่ละกิจการก็ตาม

การเปรียบเทียบกันได้เป็นลักษณะเชิงคุณภาพที่สำคัญ กล่าวคือ ผู้ใช้งบการเงินจำเป็นต้องได้รับข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการบัญชีที่ใช้ในการจัดทำงบการเงิน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ผู้ใช้งบการเงินต้องสามารถระบุความแตกต่างระหว่างนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้สำหรับรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีที่คล้ายคลึงกันในรอบระยะเวลาบัญชีที่ต่างกันของกิจการเดียวกัน และความแตกต่างระหว่างนโยบายการบัญชีที่ใช้ของกิจการแต่ละกิจการได้ การปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีซึ่งรวมถึงการเปิดเผยนโยบายการบัญชีจะช่วยให้งบการเงินมีคุณสมบัติในการเปรียบเทียบกันได้

การที่ข้อมูลจำเป็นต้องเปรียบเทียบกันได้มิได้หมายความว่าข้อมูลต้องอยู่ในรูปแบบเดียวกันตลอดไป และไม่ใช่อ้างอิงอันสมควรที่จะไม่นำมาตรฐานการบัญชีที่เหมาะสมกว่ามาถือปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น กิจการต้องไม่ใช้นโยบายการบัญชีต่อไปสำหรับรายการและเหตุการณ์ทาง

บัญชี หากนโยบายการบัญชีนั้นไม่สามารถทำให้ข้อมูลมีลักษณะเชิงคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและความเชื่อถือได้ นอกจากนี้กิจการต้องเลือกใช้นโยบายบัญชีอื่น หากทำให้ข้อมูลเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและเชื่อถือได้มากขึ้น

เนื่องจากผู้ใช้งบการเงินต้องการเปรียบเทียบฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการสำหรับรอบระยะเวลาที่ต่างกัน ดังนั้น งบการเงินต้องแสดงข้อมูลของรอบระยะเวลาที่ผ่านมาด้วยเพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบ

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2550 : ออนไลน์)

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) เป็นธุรกิจที่มีจำนวนมากในประเทศไทย ผู้ประกอบการส่วนมากประกอบการในรูปของบุคคลธรรมดา คณะบุคคลหรือห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีโชนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือกิจการร่วมค้า ซึ่งจะประกอบธุรกิจขายสินค้า ผลิตสินค้า หรือให้บริการ ตามกฎกระทรวงอุตสาหกรรม ลงวันที่ 11 กันยายน 2545 กำหนดขนาดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยใช้จำนวนการจ้างงานหรือมูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่รวมที่ดินของวิสาหกิจให้ถือจำนวนการจ้างงาน หรือมูลค่าสินทรัพย์ถาวรที่น้อยกว่าเป็นเกณฑ์กำหนดในการแบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

ลักษณะวิสาหกิจ	จำนวนการจ้างงาน (คน)		จำนวนสินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	
	ขนาดย่อม	ขนาดกลาง	ขนาดย่อม	ขนาดกลาง
กิจการผลิตสินค้า	ไม่เกิน 50	51-200	ไม่เกิน 50	51-200
กิจการค้าส่ง	ไม่เกิน 25	26-50	ไม่เกิน 50	51-100
กิจการค้าปลีก	ไม่เกิน 15	16-30	ไม่เกิน 30	31-600
กิจการให้บริการ	ไม่เกิน 50	51-200	ไม่เกิน 50	51-200

ในกรณีที่จำนวนการจ้างงานของกิจการใดเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดย่อมแต่มูลค่าสินทรัพย์ถาวรเข้าลักษณะวิสาหกิจขนาดกลางหรือมีจำนวนการจ้างงานเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางแต่มูลค่าสินทรัพย์ถาวรเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดย่อมให้ถือจำนวนการจ้างงานหรือมูลค่าสินทรัพย์ถาวรที่น้อยกว่าเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

อนึ่ง วิชาสหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศ เป็นรากฐาน ของเศรษฐกิจที่ยั่งยืน เน้นหลักในการฟื้นฟูเศรษฐกิจให้ก้าวหน้า กระตุ้นให้เกิดการแข่งขันอย่างเสรีสนับสนุนให้ระบบเศรษฐกิจมีความหลากหลายโดยได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดีจากผู้ผลิตและผู้บริโภค ทำให้เกิดการขยายตัวของธุรกิจต่อไปในอนาคต (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. 2550 : ออนไลน์)

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาถึง ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นมืออาชีพของนักบัญชีกับคุณภาพรายงานการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในอำเภอเมือง เชียงราย ดังนี้

ต่อลาภ สุขพันธ์ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง “คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดลำปาง” จากผลการศึกษสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

สถานประกอบการส่วนใหญ่เป็นธุรกิจบริการ มีขนาดสินทรัพย์ 1-5 ล้านบาท มียอดขายต่ำกว่า 5 แสนบาท และทุนจดทะเบียนจะอยู่ที่ 1 - 5 ล้านบาท สถานประกอบการส่วนใหญ่มีพนักงานต่ำกว่า 10 คน ในส่วนของพนักงานบัญชีจะมีจำนวน 1 – 5 คน ส่วนใหญ่จบการศึกษาด้านบัญชีโดยตรง และมีวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มากที่สุดถึงร้อยละ 46.0 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี ร้อยละ 28.2 การบันทึกข้อมูลทางการบัญชีจะใช้คอมพิวเตอร์เป็นส่วนใหญ่ ส่วนการจัดทำเองโดยพนักงานและสำนักงานบัญชีจะมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน การคัดเลือกพนักงานใช้วิธีการสัมภาษณ์ร้อยละ 75.2 รองลงมาคือ การสอบถามจากคนรู้จักภายในกิจการและการสอบข้อเขียน สำหรับคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์มี ดังนี้

ด้านความรู้ความสามารถ : มีความรู้ความสามารถด้านภาษีอากร และระบบบัญชี ส่วนการศึกษาต้องการผู้จบปริญญาตรีมากที่สุด รองลงมาคือประกาศนียบัตรชั้นสูง (ปวส.)

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ : มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และเครื่องใช้สำนักงาน และสามารถใส่โปรแกรมตารางการคำนวณและการพิมพ์งานได้

ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ : มีความสามารถในการเขียนและอ่านภาษาอังกฤษ

ด้านคุณธรรมจริยธรรม : มีความรับผิดชอบในหน้าที่และบทบาทของตนและมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกงเอาเปรียบผู้อื่น ไม่ละทิ้งงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ส่วนความคิดเห็นอื่น ๆ พบว่า นักบัญชีที่พึงประสงค์ต้องมีความซื่อสัตย์ รับผิดชอบงานขยัน อดทน สามารถให้คำปรึกษาด้านบัญชีได้ รับผิดชอบและทำงานเสร็จตามกำหนด

สุวรรณ หวังเจริญเดช (2549) ได้ศึกษาเรื่อง “ผลกระทบของความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความสามารถกับประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” จากการศึกษาพบว่า นักบัญชีธุรกิจ SMEs ที่มีความรู้ ความสามารถ ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านความรู้ในวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณ และด้านเจตคติมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานโดยรวมของนักบัญชีธุรกิจ SMEs ได้แก่ ด้านผลการปฏิบัติงาน ด้านต้นทุน และด้านเวลา

โดยสรุป ความรู้ ความสามารถของนักบัญชีมีผลกระทบและมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงาน ดังนั้น ผู้บริหารในธุรกิจ SMEs ควรให้ความสำคัญต่อความรู้ความสามารถของนักบัญชี โดยการส่งเสริมให้มีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และให้มีการอบรมพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ที่นอกเหนือจากด้านวิชาชีพบัญชี เพื่อให้ นักบัญชีมีวิสัยทัศน์ในการตัดสินใจการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ของผู้ประกอบการ SMEs ต่อไป

ศักดิ์ ลักษณ์แสงวิไล (2549) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาปัญหาด้านบุคลากรทางการบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย” จากการศึกษาพบว่า SMEs ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านบุคลากรทางการบัญชีในระดับมากในด้านการคัดเลือกบุคลากร เรื่องขาดความรู้ ความสามารถด้านภาษีอากร และประสบการณ์หรือความชำนาญโดยตรง ผู้บริหารของ SMEs ควรให้ความสำคัญต่อปัญหาดังกล่าวและควรคัดเลือกบุคลากรทางการบัญชีที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการบัญชี ที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์หรือความชำนาญโดยตรง เพื่อให้ได้บุคลากรทางการบัญชีที่มีความรู้เฉพาะทางมาปฏิบัติงานด้านบัญชีการเงิน บัญชีบริหาร บัญชีภาษีอากร และงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานของ SMEs ได้มากกว่าการใช้บริการของสำนักงานบัญชี และยังเป็นไปตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 อีกด้วย แต่การที่จะได้บุคลากรที่มีคุณภาพมา SMEs ก็ต้องจ่ายอัตราค่าจ้างหรือผลตอบแทนในอัตราที่สูงให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคลากรทางการบัญชี

ในด้านการสร้างขวัญกำลังใจและการรักษานักบุคลากร เรื่องพนักงานมีการเข้าออกบ่อย ก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่มีระดับปัญหามาก SMEs ควรจัดให้มีการปรับอัตราค่าจ้าง สวัสดิการที่เหมาะสม เปิดโอกาสให้ได้รับความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรทางการบัญชีให้มีความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้น เพื่อสร้างขวัญกำลังใจและก่อให้เกิดความจงรักภักดีต่อองค์กร

ส่วนบุคคลากรทางการบัญชี ก็ควรหมั่นฝึกฝนและศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ เพิ่มศักยภาพ และประสบการณ์ในวิชาชีพบัญชีมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นความรู้ทางด้านบัญชีโดยการเข้ารับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง รับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวข้อง ศึกษาหาความรู้ ทางด้านการบริหารจัดการ การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ สามารถนำความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับ ไปใช้ในการปฏิบัติงานและนำเสนอข้อมูลต่อผู้บริหารเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการบริหารงานต่อไป

อมรา ทิรศรีวัฒน์ (2549) ได้ทำวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินตามทรรศนะของนักวิเคราะห์การลงทุนไทย” จากการศึกษาพบว่า คุณสมบัติของบุคลากร ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญอย่างเพียงพอตามที่กฎหมายกำหนด กอปรกับความเชื่อมั่น และความเชื่อถือต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ด้วยความโปร่งใสและมีความรับผิดชอบต่อผลงานตามหน้าที่ของตน (Transparency and Accountability) เป็นคุณสมบัติที่สำคัญอย่างยิ่ง

ความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินในปัจจุบันและในอนาคตจะมีศักยภาพ และยกระดับให้สูงขึ้นได้ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ตามมาตรฐาน และหลักแนวคิดทางการควบคุมและกำกับดูแลที่ดีควบคู่กัน ผลจากการศึกษาชี้ชัดว่า ความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อผลงานตามหน้าที่ ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ความซื่อตรง ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ความสามารถในการตรวจสอบได้ และความครบถ้วนสมบูรณ์ เป็นคุณลักษณะที่สำคัญอันดับต้น ๆ ที่ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน รองลงมา คือ ความสม่ำเสมอของการใช้หลักการบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลในรายงาน ความเหมาะสม ความสามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้ ความง่ายและเข้าใจได้ ความสุขุมรอบคอบ และความเป็นกลาง

ผลการศึกษาที่ได้สรุปว่า คุณลักษณะเชิงคุณภาพของความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินตามทรรศนะของนักวิเคราะห์การลงทุนไทย ประกอบด้วย คุณลักษณะที่ปรากฏในด้วรายงานการเงินโดยตรง ตามมาตรฐานการบัญชี กอปรกับคุณลักษณะ และเนื้อหาในหลักการกำกับดูแลที่ดีในองค์กร ซึ่งเป็นคุณสมบัติของบุคคลผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำ นำเสนอรายงานและตรวจสอบโดยบุคคลต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อตรง ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับ ด้วยความโปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อผลงานตามหน้าที่ และยึดมั่นต่อจริยธรรม จากความเข้มงวดของ การกำกับดูแลย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวังรอบคอบมากขึ้น ซึ่งคุณสมบัตินี้จะสะท้อนถึงความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน จากการศึกษาพบว่าคุณลักษณะดังกล่าวมีความสอดคล้องกับคุณลักษณะขั้นแรกของหลักการกำกับดูแลที่ดี คือ ความโปร่งใส

และความรับผิดชอบต่อผลงานตามหน้าที่ คุณลักษณะชั้นรอง คือ ความเข้าใจได้ ความสามารถในการเปรียบเทียบได้ การปฏิบัติตามกฎระเบียบ และการปฏิบัติตามหลักการ (Principle) และ การปฏิบัติที่เป็นเลิศในสากล (International Best Practice)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved